

Садова М.А.

Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського

ІДЕНТИФІКАЦІЯ СТУДЕНТІВ ІЗ РІЗНИМИ ВИДАМИ ОБДАРОВАНОСТІ: АКАДЕМІЧНА, ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА, ТВОРЧА, ЛІДЕРСЬКА

У статті обґрунтовано проблему ідентифікації студентів із різними видами обдарованості (академічна, інтелектуальна, творча, лідерська) за іноземними джерелами останніх 8 років. Визначено, що цілісні, орієнтовані на студентів підходи до виховання академічних талантів дадуть змогу враховувати контекст у процесі ідентифікації осіб, відібраних для участі у програмах розвитку талантів. За кордоном ідентифікацію студентів здійснюють з урахуванням різних верств населення, враховуючи класи меншин (малозабезпечених верств населення) і соціально значущих сімей обдарованих студентів.

Ми здійснили аналіз програми виявлення талантів Університету Дьюка (Duke TIP), що займає визначне становище, будучи першою «трансплантацією» регіональної моделі пошуку талантів Центру талановитої молоді (СТУ), розробленої професором Джуліаном Стенлі з Університету Джона Хопкінса.

Визначили основні параметри портфоліо і конкретні елементи, які визначають збір даних у рамках кожного вимірювання студента.

Обґрунтували план виявлення і розвитку дарів і талантів, запропонований Джозефом Рензулі. Total Talent Portfolio – це засіб для систематичного збору і запису інформації про здібності, інтереси і схильності студентів до навчання.

Здійснили аналіз запланованої стратегії допомоги студентам у вивченні їхніх справжніх і потенційних інтересів, заснованої на групі інструментів, званих «Інтерес-А-Лізер».

За дослідженнями Штернберга і Вагнера, обґрунтували дослідження за допомогою інструменту під заголовком «Перелік стилів мислення ментального самоврядування», що спрямовано на виявлення інтелектуальних здібностей студентської молоді.

Фондом обдарованості і творчості короля Абдулазіза і його товаришів (Mawhiba) та Міністерством освіти проаналізовано інструменти, стандарти й механізми для хорошого і якісного тестування студентів, які мають навички та потенціал таланту і творчості, у закладах державної освіти.

Також із метою виявлення талановитої студентської молоді закордонними вченими запропонований багатогранний скринінг, що дає змогу не впустити здібності і таланти особистості під час навчання у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: ідентифікація студентів, академічна, лідерська, інтелектуальна, творча обдарованість.

Постановка проблеми. Проблема ідентифікації студентів передбачає вдале виявлення обдарованості інтелектуальної, академічної, лідерської, творчої під час навчання у вищих навчальних закладах завдяки різноманітному психодіагностичному інструментарію. З цією метою ми проаналізували праці низки зарубіжних авторів, які зробили вагомий внесок у розв'язання заявленої проблеми, що посприяє виявленню талантів в нашій країні. Відповідні тестові методики нами особисто будуть адаптовуватись, а також створюватись нові за євростандартом для якісного виявлення різних видів обдарованості у студентів вищих навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ми здійснили аналіз досліджень за останні 8 років щодо проблеми ідентифікації студентів із різними видами обдарованості (академічна, інтелектуальна, творча, лідерська), проведених такими іноземними вченими: Дж.М. Лакінім, Д.Ф. Ломаном, Л. Аддісоном, М.А. Кану, М. Лінч, В.І. Деніелсом, Ф. Ганьє, Ж.С. Рензулі, З.Ф. Річардсом, Ч. Воррелл, Дж.Є. Сарко, Н. Х. Габелко.

Постановка завдання. Мета статті – здійснити теоретичний аналіз обґрунтування проблеми ідентифікації студентів із різними видами обдарованості (академічна, інтелектуальна, творча, лідерська) за іноземними джерелами останніх 8 років.

Виклад основного матеріалу. Деякі студенти мають здібності, цілеспрямованість і творчість, що, зрештою, стали не тільки споживачами, але і виробниками в галузі знань, образотворчого або виконавчого мистецтва. Без ідентифікації в студентському віці цей потенціал може ніколи не бути реалізований [5, с. 25]. Стверджується, що цілісні, орієнтовані на студентів підходи до виховання академічних талантів дадуть змогу враховувати контекст в процесі ідентифікації осіб, відібраних для участі в програмах розвитку талантів [2, с. 150].

Студенти з числа меншин і малозабезпечених верств населення традиційно мало представлені в програмах для обдарованих. Дослідники запропонували використовувати кілька критеріїв для ідентифікації студентів із числа меншин і з низькими статками в матеріальному еквіваленті і надавати підтримку цим студентам, коли вони беруть участь у програмах для обдарованих. У цьому дев'ятирічному дослідженні вивчалися чинники, пов'язані з коефіцієнтом повернення неординарних студентів, які були ідентифіковані за допомогою кількох показників і які отримали підтримку під час участі в літній програмі для академічно талановитої молоді. Результати показали, що середній бал, успішність, підсумкова оцінка за перше літо відвідування і соціально-економічний статус не були значущими предикторами для досліджуваного [8, с. 47].

Програма виявлення талантів Університету Дьюка (Duke TIP) займає визначне становище, будучи першою «трансплантацією» регіональної моделі пошуку талантів Центру талановитої молоді (СТУ), розробленої професором Джуліаном Стенлі з Університету Джона Хопкінса. Duke TIP була заснована в 2014 р., через рік після офіційного відкриття СТУ [4, с. 21].

Успіх Duke TIP – це воістину чудова данина поваги Джуліану Стенлі і надійності моделі пошуку талантів, яку він створив в Університеті Джона Хопкінса.

Пильна увага до вимог і можливостей різних умов навчання дає змогу викладачам визначити тих студентів, які найбільш готові досягти успіху. Хоча обговорювані тут принципи корисні для всіх студентів, ефективні процедури виявлення талантів зводять до мінімуму частку студентів, чия подальша успішність вказує на те, що вони були помилково включені в програму або виключені з неї. Помилки класифікації виникають, коли студенти, які, за прогнозами, досягнуть успіху, згодом не досягають успіху, або коли студенти, в яких не було прогнозів, процвітають [11, с. 8].

Використовуючи лонгітюдну вибірку, західні вчені оцінили точність заходів вербального мислення, кількісного мислення, невербального мислення і поточних досягнень для прогнозування подальших досягнень. Вони виявили, що здаються невеликими відмінності в достовірності прогнозів істотно змінили кількість студентів, помилково включених або виключених із програми. Дивно, але невербальні тести не тільки привели до більшої кількості помилок класифікації, але також не змогли виявити більше тих, хто вивчає англійську мову і студентів із числа меншин [13, с. 140].

Обдаровані і талановиті студенти володіють багатьма видатними якостями в різних областях. Деякі можуть демонструвати чудові інтелектуальні, академічні та творчі здібності, в той час як інші можуть демонструвати чудові навички образотворчого та виконавського мистецтва. Проблема, притаманна визначенням обдарованості, полягає в тому, що з обдарованістю ототожнюються багато атрибутів, а також проблемний характер оцінки. Незважаючи на те, що індивідуальний тест інтелекту може виявити відмінників, необхідний багатовимірний підхід до ідентифікації, якщо ми хочемо виявити всіх студентів із дарами і талантами, особливо з малозабезпечених і обділених увагою груп населення. Хоча зусилля з надання розширених можливостей отримання освіти для обдарованих та талановитих студентів рясніють проблемами, більшість університетських округів дійсно намагаються забезпечити диференційовану навчальну програму для задоволення потреб студентів із високими здібностями. Що необхідно, так це федеральний закон, який наказує безплатну і відповідну індивідуальну програму навчання для всіх студентів ВНЗ, що володіють здібностями і талантами, аналогічними тим, які передбачені для дітей з обмеженими можливостями [1, с. 274].

План виявлення і розвитку дарів і талантів запропонував Джозеф Рензуллі. У кожного студента є сильні або потенційні сильні сторони, які можна використовувати як основу для ефективного навчання та творчої продуктивності [5, с. 22].

Модель повного розвитку талантів вимагає, щоб ми приділяли однакову увагу інтересам і стилям навчання, а також когнітивним здібностям, які традиційно використовувалися для прийняття рішень у галузі освіти.

Total Talent Portfolio – це засіб для систематичного збору і запису інформації про здібності, інтереси і схильності до навчання студентів.

Основні параметри портфоліо і конкретні елементи, які визначають збір даних у рамках кож-

ного вимірювання, включають у себе такі характерні особливості [14, с. 8].

Студенти мають досягти автономії і володіння знаннями, взявши на себе основну відповідальність за вибір елементів для включення, підтримку і регулярне оновлення портфоліо і постановку особистих цілей, прийнявши рішення про елементи, які вони хотіли б включити в портфоліо [9, с. 70].

Основна мета портфоліо – надати якомога повнішу картину сильних сторін кожного студента в областях здібностей, інтересів і схильностей.

Основними завданнями загального портфоліо талантів є:

1) для того, щоб зібрати кілька різних типів інформації, які зображують область студентських здібностей, потрібно регулярно оновлювати цю інформацію;

2) класифікувати цю інформацію в загальні категорії «здібності, інтереси і схильності до навчання» і пов'язані з ними маркери успішного навчання, такі як організаційні навички, переваги в конкретній області знань, особисті та соціальні навички, переваги для творчої продуктивності, а також навчання, як в освоєнні навичок;

3) періодично переглядати та аналізувати інформацію, щоб приймати цілеспрямовані рішення про надання можливостей для збагачення досвіду щодо звичайної навчальної програми, кластерів збагачення і безперервності спеціальних послуг;

4) обговорення різних варіантів і можливостей прискореного і додаткового навчання між учителем і учнем за допомогою участі в загальному процесі прийняття рішень [10, с. 50].

Прикладами інформації про статус є результати тестів, оцінки по курсу, оцінки викладачами різних освітніх моделей поведінки, а також формальні і неформальні оцінки інтересів і схильностей до навчання.

Здібності, або показники максимальної успішності, як традиційно визначають у психометричній літературі, належать до компетенцій, які становлять найвищий рівень успішності, досягнутий студентами в певній галузі здібностей або навчальних досягнень. Оцінка за цим параметром студентської успішності традиційно здійснювалася за допомогою тестів або оцінок за курс [8, с. 47].

Відкриті відповіді також надають учням прекрасні можливості продемонструвати художню і наукову творчість і проявити загальні здібності, такі як аналіз, узагальнення та оцінка. Що стосується цілей повного портфоліо талантів, то це ті, які викликають відкриті або розширені відповіді. Відповіді цього типу дають змогу викла-

дачам отримати уявлення про складні здібності студентів, такі як побудова переконливих аргументів, використання письмової або усної мови, вироблення релевантних гіпотез, застосування творчих рішень складних проблем і демонстрація глибокого розуміння [2, с. 152].

Запланована стратегія допомоги студентам у вивченні їхніх справжніх і потенційних інтересів заснована на групі інструментів, званих «Інтерес-А-Лызер».

Інтерес-А-Лызер – батарея інструментів, доступна за трьома рівнями: первинний (К-3), елементарний (3-6), і вторинний (7-12), а також в області техніки.

Основна мета тесту Interest-A-Lyzer – визначити рівень комунікативних здібностей студентів.

П'ятий вимір сукупного портфоліо талантів надає інформацію про те, як студенти воліють використовувати свої можливості й уміння. Уподобання в стилях мислення найкраще розглядати як міст між здібностями і особистістю, і, як така, інформація про цей аспект студента дає уявлення про те, як вони можуть вирішувати проблеми [4, с. 22].

Штернберг і Вагнер розробили і провели дослідження за допомогою інструменту під заголовком «Перелік стилів мислення ментального самоврядування». Цей опитувальник зі 128 пунктів за шкалою Лайкерта дає факторні бали для кожної з 13 підшкал: законодавча, виконавча, судова, глобальна, місцева, прогресивна, консервативна, ієрархічна, монархічна, олігархічна, анархічна, внутрішня і зовнішня [8, с. 32].

Остання категорія в загальному портфоліо талантів стосується способів, якими люди воліють самовиражатися. Знання переваг способів вираження може допомогти викладачам розширити діапазон можливостей навчання для окремих осіб і невеликих груп, «узаконивши» більш широке розмаїття способів самовираження студентів. Деякі способи вираження більше орієнтовані на участь та лідерство, ніж на продукт. Організаційну, управлінську і сервісна діяльність, таку як відкриття клубу або бізнесу, роботу в якості керівника проекту або команди, участь у громадській діяльності варто розглядати як альтернативу традиційним письмовим або усним форматам, характерним для більшості формальних навчальних заходів. Ці альтернативи особливо цінні для студентів з обмеженим знанням англійської мови або студентів, в яких виникли труднощі зі стандартними письмовими або формальними навичками розмовної мови. Знання способів, якими молоді люди вважають за краще самовиражатися,

може бути цінним інструментом для організації спільних навчальних та проектних груп [12, с. 32].

Інформація про дії за визначенням не може бути записана заздалегідь, тому що вона призначена для документування того, як студенти реагують на різний навчальний досвід, а також на інший досвід, що відбувається за межами формального навчального середовища.

Ключовим питанням, що стосується використання повного портфоліо талантів і відповідних подальших дій, є створення досвіду навчання, який буде сприяти розвитку сильних інтересів.

Зрештою, кращий спосіб отримати результативність в успішності студентів – це (1) надати можливості для участі в широкому спектрі заходів у межах і за межами області інтересів, (2) спостерігати і задокументувати успішність, задоволеність і ентузіазм, (3) приймати рішення про подальші дії, які будуть ґрунтуватися на позитивній реакції на попередній досвід [14, с. 8].

Форма оцінки продукту студента, за Рейсом, заснована на дослідженнях, що дає студентам зворотний зв'язок щодо конкретних аспектів якості продукції. Незалежно від формату зворотного зв'язку, її функція – допомогти студенту оцінити свою роботу. Вибір предметів для включення в портфоліо виконується самим студентом, тому аналіз і оцінка є важливими процесними навичками, які необхідно закріпити в них. Деякі викладачі навіть розробили рейтингові листи, які студенти мають заповнити та передати разом із проектом. Використання рубрик стало невід'ємною частиною критерію оцінки деякими викладачами, даючи студентам змогу дізнатися, як вчитися, і точно зрозуміти, які стандарти для них встановлюються [10, с. 50].

Говорячи спочатку про ідентифікацію обдарованих студентів, Штернберг розкриває, чому це питання стало каменем спотикання для стількох викладачів. «Одне з основних питань, – починає він, – полягає в тому, чи варто ідентифікувати студентів на основі загальних здібностей або IQ, чи для цього потрібно щось більше» [6, с. 72].

Потім, додає Штернберг, виникає питання: що ще? «Чи використовуєте ви тільки когнітивні показники, такі як множинний інтелект за межами загальних здібностей, або ви переходите до афективних показників, таких як особистість і мотивація?» [8, с. 50].

Ще одна проблема, додає він, – це ступінь, в якій оцінки мають бути об'єктивними. «Чи можете ви використовувати суб'єктивні оцінки викладачів, батьків і самих учнів?» – запитує він.

Вся аргументація обертається навколо одного центрального питання: що означає обдарованість?

З огляду на те, що викладачі, які працюють у програмах для обдарованих і талановитих людей, продовжують боротися – і нерідко не погоджуватися, – коли вони працюють над включенням у свої програми обдарованих латиноамериканських студентів з обмеженим знанням англійської мови (LEP), як вони можуть діяти розумно і справедливо у своїх зусиллях? Чи існує дослідницька база, яка підтримує не тільки нові процедури ідентифікації, а й навчальні практики, орієнтовані на студентів із різнобічними здібностями? Як нетрадиційні групи населення, такі як латиноамериканські студенти LEP, можуть бути включені в програми GATE таким чином, щоб уникнути звинувачень у політичній коректності [2, с. 149]?

«Є так багато труднощів», – відповідає Штернберг. Якщо використовується тільки об'єктивне тестування, ці студенти опиняться в очевидному невідповідному становищі. Це стосується навіть використання невербальних тестів, тому що невербальні тести і раніше передбачали певний тип соціалізації.

Його власне дослідження, як він повідомляє, ясно вказує на те, що коли студентів оцінюють за ширшими критеріями обдарованості, набагато більш різноманітне студентське населення автоматично отримує право на участь у програмах для обдарованих. «У дослідженні, проведеному за підтримки OERI за участю студентів, учені виміряли творчі та практичні навички, а також аналітичні форми обдарованості», – твердить Штернберг [4, с. 22].

Фонд обдарованості і творчості короля Абдулазіза і його товаришів (Mawhiba) та Міністерство освіти розробили, створили й застосували відповідні інструменти, стандарти та механізми для хорошого і якісного тестування студентів, які мають навички та потенціал таланту й творчості, у закладах державної освіти [9, с. 70].

Шкала множинних розумових процесів (шкала талантів) має чотири виміри:

- перший вимір (розумова гнучкість);
- другий вимір (математичне і просторове міркування);
- третій вимір (наукове і механічне мислення);
- четвертий вимір (лінгвістичне мислення і розуміння прочитаного).

Переваги шкали в освітньому процесі:

- акцент на людському факторі;
- активна участь у світових змаганнях;
- підвищення змагального духу серед студентів;

- забезпечення конкурентоспроможного входу в так звану економіку знань;
- руйнування психологічних страхів батьків;
- поширення інтересу до талановитих і творчих людей;
- створення різноманітного навчального середовища (вихід із глухого кута і одноманітності);
- просування і прискорення успішності видатних студентів;
- надання сучасних та різноманітних інструментів виявлення;
- полегшення застосування інструментів для виявлення великої кількості студентів;
- забезпечення інтегрованої системи управління інформацією та базами даних для тих, хто цікавиться талантами і творчістю [8, с. 52].

Л. Аддисон вважає, що жоден стандартизований тест на лідерство не виявить лідерського потенціалу обдарованих і талановитих студентів. Як і у випадку з іншими областями обдарованості, комбінація методів допоможе викладачу виявити тих, хто досяг успіху в цій галузі, а також визначити індивідуальні сильні і слабкі сторони [11, с. 26].

Деякі з методів, які виявилися корисними, включають:

- висування і/або рейтинг однолітками, викладачами або членами групи спільноти (наприклад, скаутом, церквою або лідерами групи 4-Н);
- спостереження за симуляційною діяльністю;
- біографічні дані про минулий досвід лідерства;
- інтерв'ю;
- особистісні тести (наприклад, індикатор типу Майерс-Бріггс);
- інструменти стилів лідерства (наприклад, опис ефективності та адаптованості лідера), які можна інтерпретувати як профілі лідерства [3, с. 290].

Для ідентифікації обдарованих студентів необхідно враховувати різні фактори:

1) обдарованість динамічна, а не статична. Ідентифікація має відбуватися з плином часу, з безліччю можливостей продемонструвати дари. Один тест у певний момент часу не має вказувати на те, чи вважається хтось обдарованим. Читайте декларації NAGC «Роль оцінок у виявленні обдарованих студентів»;

2) обдарованість представлена всіма расовими, етнічними, рівнями доходів і винятковими групами. За оцінками, афроамериканці, латиноамериканці та індіанці недопредставлені принаймні на 50% у програмах для обдарованих;

3) обдарованість може виявлятися в рамках певного інтересу або категорії – і навіть певного інтересу в цій категорії. Професіонали мають

шукати способи зібрати приклади з різних областей і контекстів [7, с. 132].

Зазвичай політика і процедури ідентифікації визначаються на рівні округу. Оскільки немає двох однакових обдарованих дітей, важливо зібрати інформацію як про успішність, так і про потенціал студента за допомогою комбінації об'єктивних (кількісно вимірюваних) і суб'єктивних (особисто спостережуваних) інструментів ідентифікації, щоб виявити обдарованих і талановитих студентів.

Округу зазвичай слідують систематичного, багатетапного процесу виявлення обдарованих студентів, щоб знайти студентів, які потребують послуг, що виходять за рамки загальноосвітньої програми: 1) фаза висунення або ідентифікації; 2) етап відбору; 3) фаза розміщення. На етапі висунення та відбору варто використовувати різні інструменти ідентифікації, щоб усунути упередженість [4, с. 23].

Виявлення обдарованих студентів – це процес. Нині існують диспропорції між меншинами і білими студентами, представленими в системі обдарованої освіти. Щоб переконатися, що представлені всі студенти, є більш ефективні способи визначити гідних студентів.

Результати тестів і стандартні тести не завжди дають змогу виявити обдарованих студентів. Деякі студенти «добре вчать», але їхні зусилля і інтереси не виходять за рамки складання тесту. Крім того, у разі використання різних інструментів перевірки враховуються такі чинники, як мовні бар'єри і особливі потреби. Хоча студент може погано розбиратися в письмовій мові чи здачі тестів, у нього може бути великий словниковий запас або дуже концептуальні ідеї, які віщують обдаровані таланти. Розширення можливостей для студентів у таких групах відкриває шлях для більш різноманітного складу обдарованих студентів [8, с. 45].

Крім особливих потреб і мовних бар'єрів, у студентів із високою успішністю, які досягають успіху в певному предметі або в певному образі мислення, спостерігається така проблема, як відсутність освіти для обдарованих людей. Комплексний скринінг вирішує цю проблему, а також відтворює образ студента загалом [13, с. 134].

Обдаровані і талановиті студенти становлять один із найважливіших ресурсів нашої країни. Вони можуть стати лідерами, винахідниками, художниками, вченими і вирішувати проблеми завтрашнього дня. Але тенденції в освіті обдарованих і талановитих по всій країні вказують на те, що значна кількість студентів із винятковими здібностями не отримує високоякісних послуг або

тому, що вони не були ідентифіковані як обдаровані, або тому, що їх програми не враховують їхні унікальні сильні сторони і потреби [10, с. 57].

Цифри в Техасі також показують, що студенти з числа меншин із низьким рівнем навчання мало представлені в обдарованих і талановитих програмах. У Техасі 313 142 студенти навчаються за програмами для обдарованих і талановитих студентів (ТЕА, 2018). Білі студенти перепредставлені в обдарованих і талановитих програмах на 16% пунктів, а латиноамериканські та афроамериканські студенти недопредставлені на 15% пунктів і 5% пунктів (відповідно) порівняно з їх населенням. Студенти з LEP становлять 3,4% студентів, які навчаються за обдарованими і талановитими програмами, але становлять 12% від загального числа студентів. Афроамериканських і латиноамериканських студенти та студенти з низьким соціально-економічним становищем найменш представлені в програмах для обдарованих.

Є безліч причин, з яких обдаровані і талановиті студенти не вважаються такими. У деяких випадках викладачі не можуть розпізнати обдаровану і талановиту поведінку певних студентів через відсутність чутливості і адекватної підготовки [1, с. 280].

Традиційні методи виявлення обдарованих і талановитих студентів – IQ, тести досягнень і рекомендації викладачів – не найкращі способи виявлення обдарованих студентів. Дослідження показали, що за допомогою цих методів виявляється тільки половина найздібніших студентів. Фактично такі методи часто не беруть до уваги найбільш талановитих студентів [4, с. 22].

Визначення, яке використовується у федеральному Законі про освіту обдарованих і талановитих студентів Джейкоба К. Джавітса, свідчить: «Видатні таланти присутні в дітях і молоді всіх культурних груп, всіх економічних верств і в усіх сферах людської діяльності» (OERI) [9, с. 70].

Щоб гарантувати, що всі расові та етнічні меншини, економічно знедолена молодь, обдаровані і талановиті студенти з LEP були ідентифіковані, потрібно управляти дослідженнями і вдосконаленням освіти (OERI) тощо, такі, як J.S. Barnwell, пропонують деякі рекомендації:

- зважати на низку дисциплін для обдарованих і талановитих – мистецтво, музику, мову і т. д.;
- використовувати безліч критеріїв оцінки, щоб переконатися, що вибрані різні вікові періоди і різні області талантів;
- створити систему атестації, вільної від упередженості, що дає змогу ідентифікувати студентів із різних верств суспільства;
- контролювати викладача щодо виявлення обдарованих студентів [13, с. 141].

Висновки. У заключному висновку варто зазначити, що ідентифікація студентів має диференційований характер щодо обдарованої молоді, яка навчається у вищих навчальних закладах. Є батареї тестових методик, що виявляють творчу, інтелектуальну, лідерську, академічну обдарованість, та варто враховувати комплексний підхід до тестування, проводити багатогранний скринінг з урахуванням аналізу продуктів діяльності, успішності до навчання, організованими здібностями до свят, конференцій, занять студентської молоді, а також надійного і валідного інструментарію, який розкриває сутність різновидів обдарованості особистості.

Нами обґрунтовано проблему ідентифікації студентів із різними видами обдарованості (академічна, інтелектуальна, творча, лідерська) за іноземними джерелами останніх 8 років. За кордоном ідентифікацію студентів здійснюють з урахуванням різних верств населення, враховуючи класи меншин (малозабезпечених верств населення) і соціально значущих сімей обдарованих студентів.

Список літератури:

1. Richards, Z. Conceptions of academic talent : implications for talent identification and development : part 2. *South African Journal of Higher Education*, Volume 29, Number 1, 1 January 2015, pp. 270–293.
2. Renzulli, J.S. The National Research Center on the Gifted and Talented University of Connecticut talent and Diversity: The Emerging World of Limited English Proficient Students in Gifted Education. August 2018. Appendix B Identifying and Nurturing Talent for All Students: A Conversation With Robert J. Sternberg. P. 146–154.
3. François Gagné (2015). Academic talent development programs: a best practices model. *Asia Pacific Education Review*, volume 16, p. 281–295.
4. Daniels, V.I. Academic talent: Quo vadis? Recruitment and retention of faculty in European business schools. Paul Verhaegen. *Journal of Management Development*. October 2015. P. 20–25
5. Worrell, F.C., Szarko, J.E., Gabelko, N.H. (2012) Multi-Year Persistence of Nontraditional Students in an Academic Talent Development Program. First Published November 1, Research Article. Pp. 18–32. URL: <https://doi.org/10.4219/jsge-2020-646>.
6. Lynch M. (2019) Five steps to better gifted student identification by matthew lynch. July 26, P. 70–80. URL: <https://www.theedadvocate.org/five-steps-to-better-gifted-student-identification>.

7. Cantu M.A. Traditional Methods of Identifying Gifted Students Overlooks Many Share: Facebook Twitter Linked In Print Email. IDRA Newsletter. June – July 2018. P. 130–142. URL: <https://www.idra.org/resource-center/traditional-methods-of-identifying-gifted-students-overlooks-many>.
8. Original Articles. The Duke University Talent Identification Program. Martha Putallaz, Joy Baldwin. Hollace Selph. Published online: 19 Aug 2016. P. 41–54. URL: <https://doi.org/10.1080/13598130500115221>.
9. Lohman D.F. An Aptitude Perspective on Talent: Implications for Identification of Academically Gifted Minority Students. First Published March 1, 2015. Research Article. P. 66–80. URL: <https://doi.org/10.4219/jeg-2005-341>.
10. Addison L. (2015) Leadership Skills. Among the Gifted and Talented. ERIC Identifier. Clearinghouse on Handicapped and Gifted Children Reston. P. 43–60. URL: <http://www.vtaide.com/png/ERIC/gifted-leadership.htm>.
11. National Project For Gifted Identification. URL: <https://etec.gov.sa/EN/PRODUCTSANDSERVICES/QIYAS/EDUCATION/MEASUREOFTALENTANDCREATIVITY/Pages/default.aspx>.
12. Developing Leadership Capacity in Gifted Students for the Present and the Future. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-94-6209-419-2_19.
13. Home «Information & Publications» Gifted Education Strategies» Identification. Identification. URL: <https://www.nagc.org/resources-publications/gifted-education-practices/identification>.
14. Lakin J.M., Lohman D.F. (2018) Department of Education. Gifted and talented students. A Resource Guide for Teachers. P. 132–145. URL: <https://www2.gnb.ca/content/dam/gnb/Departments/ed/pdf/K12/Inclusion/GiftedAndTalentedStudentsAResourceGuideForTeachers.pdf>.
15. The Predictive Accuracy of Verbal, Quantitative, and Nonverbal Reasoning Tests: Consequences for Talent Identification and Program Diversity. Gifted and talented students. 2019. P. 4–12. URL: <https://petrierracess.eq.edu.au/support-and-resources/gifted-students>.

Sadova M.A. IDENTIFICATION OF STUDENTS WITH DIFFERENT TYPES OF GIFT: ACADEMIC, INTELLECTUAL, CREATIVE, LEADER

The article substantiates the problem of identification of students with different types of talents (academic, intellectual, creative, leadership) by foreign sources of the last 8 years. It is determined that holistic, student-centered approaches to the education of academic talent will take into account the context in identifying individuals selected to participate in talent development programs. Abroad, the identification of students is carried out taking into account different segments of the population, taking into account the classes of minorities (low-income groups) and socially significant families of gifted students.

We analyzed the Duke University Talent Identification Program (Duke TIP), which is the first “transplant” of the Center for Talented Youth (CTY) regional talent search model developed by Professor Julian Stanley of Johns Hopkins University.

The plan for the discovery and development of gifts and talents proposed by Joseph Renzulli was substantiated. Total Talent Portfolio is a tool for the systematic collection and recording of information about students’ abilities, interests and aptitudes for learning.

Identified the main parameters of the portfolio and the specific elements that determine the data collection within each measurement of the student.

We analyzed the planned strategy to help students learn their real and potential interests, based on a group of tools called “Interest-A-Lyzer”.

According to research by Sternberg and Wagner, they substantiated the research with the help of a tool entitled “List of styles of thinking of mental self-government”, which aims to identify the intellectual abilities of student youth.

(NCA), in collaboration with the King Abdulaziz and Comrades Foundation (Mawhiba) and the Ministry of Education, analyzed tools, standards and mechanisms for good and quality testing of students who have the skills and potential for talent and creativity in public education.

Also, in order to identify talented student youth, foreign scientists have proposed a multifaceted screening, which makes it possible not to miss the abilities and talents of the individual while studying at a higher education institution.

Key words: student identification, academic, leadership, intellectual, creative talent.